Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pastî:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bez peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschudrukatawâ un burtu-leetuwê pee Peters basnizas.

37. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 5. Sestdeen, 1. februarî. 1892.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un sludinajumus nodot Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas. Bez tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bez daudz peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: Jehsis: B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; Walkâ: M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; Walmeerâ: E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; Mujenê: J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; Laudonâ: pee grahm. sehseja Karl Gruhsin kga; Jaunjelgawâ: A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; Jelgawâ: Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; Bauskâ: Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; Kuldigâ: Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; Talsôs: H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi“ war apstellet pee saweem zeen. draudzes mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstellaschanas laipni peenemt.

Zeen. lasitajeem pasinojam, ka apstellejumus uz

„Mahjas Weesi“

1892. gadam wehl arweenu peenemam. Pirmee numuri wisi dabujami. — Maksâ ar peesuhtischanu pa pastu: **ar** Peelikumu par gadu **2** rbl. **75** kap., **bez** Peelikuma **2** rbl.; **ar** Peelikumu par pusgadu **1** rbl. **40** kap., **bez** Peelikuma **1** rbl. — Kas tepat Rigâ sawu lapu grib sanemt, teem maksâ **ar** Peelikumu par gadu **1** rbl. **75** kap., **bez** Peelikuma **1** rbl.; **ar** Peelikumu par pusgadu **90** kap., **bez** Peelikuma **55** kap.

Ernsts Plates, „Mahjas Weesa“ izpaschneeks un izdewejs.

Dr. phil. Arnolds Plates, atbildoschais redaktors.

Laiks un wina isleetoschana semkopjeem.

Mehs sawâ walodâ ar wahrdu laiks wairak kâ zitas tautas issakam. Zitâm tautam preeksch laika garuma nosihmes zits wahrds un preeksch laika ihpaschibas atkal zits nosaukums, kamêr mehs, lai nu runajam waj par laika garumu, jeb ari par laika ihpaschibam, to wisu tomêr nosauzam par laiku, sazidami: ihss laiks, garsch laiks, sneega laiks, leetus laiks, labs laiks, nelabs laiks u. t. t. Zeenitee lasitaji man atkaus, ka te runaju par laika isleetoschanu wina garuma sinâ pee muhsu sadsihwes pamata, pee semkopibas.

Bija laiki, kur semkopiba tik daudz atmeta, ka warejam zouri tikt, ja ari wisai zeeti uz darbu eedalischanu pehz laika garuma neraudsijamees; bet schee laiki nu ir pahrgahjuschi, semkopiba atmet masak, nekâ agrak, tapêz tad ari ar laika garuma isleetoschanu newaram buht tik glehwi, kâ agrak. Agrak tas neko daudz neistaisija, ja saimneeks ar saweem kalpeem kahdu deenu jeb nedelu tâ sakot notaustijâs ween, bez kaut kahda kreetna darba, tapêz ka strahdneeku algas agrak bija masakas, maksaschanas par semi un wisas zitas nodoschanas nebija tik leelas, kâ tagad, turpreti lauki izdewa daudz wairak un lauku augli atkal daudz wairak maksaja, kamêr schis wiss nu ir pawisam zitadi pahrgrosijees: strahdneeku algas ir leelakas, semes daschdaschadee nodokli daudz augstaki un lauki, ak ja — lauki! Tos, kâ Wahzeeschi saka: „Ansis ar, Ansis sehj, Ansis plauj un Ansis ari apêd!“ Daudz weetâs teiktu Deewu, kad Ansim tiktu ko paêst.

Kas agrak semkopibâ bija parasts un pats par sewi protams, tas tagad ir sweschs un nesaprotams. Bet pee wisa ta, laiki tomêr naw wis tâ pahrgrozijuschees, ka semkopiba buhtu jamet pee malas, ne, semkopiba ir un paleek arweenu ta, kas wina bijuse, proti, wisas zilweku sadsihwes pamats, ari tas labakais un droschakais ustura awots. Ari wehl tagad semkopiba atmet wairak nekâ neweens zits amats, jo semkopibai uz leju slihdot, ir ari wisi amati uz leju slihdejuschi eenesibas sinâ; tikai semkopim nu ir daudz zitadi japuhlejas, daudz weiklaki jagrozas, daudz kas jaleek wehrâ, ko agrak par neeku tureja. Schoreiz nemsim wehrâ laiku wina garuma sinâ un raudsisim, waj mehs ari laiku pareizi isleetojam.

Nupat ir seemas laiks, proti tahds laiks, kad neka kreetna naw ko darit. Lini jau istihriti, malka wasarai peewesta, seens mahjâ eewests, tâ ka wiss jau darits, ko ween saimneeks pehz paraduma war darit, neatleek wairs nekas! Saki: jasaseen wasarai slotas, jeb kâ nu nebût laiks japawada, ko nu lai dara, waj jau nu katru deenu tahdu leelu darbu war darit, ir jau ari drusku jaatnem elpa! Gan nu teesa, ka sawâ laikâ atduseschanâs ari teescham deriga, bet ari tas ir teesa, ka schee laiki nemaz naw izdewigi preeksch atduzas; ja semkopis tagad daudz laika preeksch atduses leetos, tad war droschs buht, ka winam pateesa atdusa taps ari no teesas puses peeschkirta. Un ta tad ir pawisam neapskauschama atdusa.

Lai nu tas nenotiktu, tad semkopim ir janem wehrâ, ka katrs wina gahjejs tahdus darbus dara, ka tee pehz wina spehka un ari, ka schos darbus tad padara, kad preeksch teem ihstais laiks peenahzis. Daudz ir tahdu saimneeku, kas nenem wehrâ, kad weens jeb otrs darbs darams un ta ir leela waina semkopibâ. Nereti spehzigs puisis, kas gadâ nem 70 rbl. algas, seen slotas un wij strikus, kamêr wezajam krusttehwam daudzreiz ir jadara tee darbi, kas prasa spehzigas rokas, pee ka nemaz netop rehkinâ nemts, ka spehzigs zilweks pee striku wihschanas un slotu seeschanas ne maises teesu nenopelna. Tapat atkal noteek, ka saimneeki izrihko darbus, kas naw laikam peepasigi. Putena laikâ wed malku, seenu, schagarus, kamêr malkas zieschana teek izdarita labâ laikâ, pat daudz reises ir redzets, ka mahjas kaudis labâ laikâ izdara tâ sauktos mahjas peekopschanas darbus. Ta ir nepeedodama aplamiba. Kahds laiks, tahds darbs! ir wezs semkopju sakams wahrds, un tapêz winsch ari jaizleeto, kâ peenahkas.

Wisu to lasidams, daschs saimneeks eesauksees: „Ja, es jau wisu, itin wisu esmu darijis un pahrdomajis, tomêr man tagad truhkst darba! Saprotu gluschi labi, ka man tagad kalpi ne maisi neatpelna, ja, bet ko tur lai dara, ka nekahda darba naw!“ Mihlais draugs! ir gan, tikai tas naw eekritis prahtâ, naw Jums nahzis pasihstams! Domajat: Nahks pawasars, buhs jaeet ar sehklu uz tihrumu un tad tik wehl atgahdasatees, ka schinî tihrumâ meeschi, tanî ausas un tur atkal lini wairs lahga newarês augt, jo schee lauki ir deesgan plahni. Buhtu kuhti wairak mehslu bijis, tad buhtu jauswed uz scheem laukeem, bet to ir deesgan maz, tikai peetiks papuwei. Tâ tad no mehslu weschanas wasaraja laukeem naw ko domat. Ko nu darit? Jaaizbrauz lihdz tirgotajam un japanem kahdas kules supurina jeb kaulu miltu! Ari schis padoms jau naw wisai smahdejams, bet tas maksâ wairak desmitus rublus, kurus waretu aistaupit, ja tagad jau seemâ uz to domatu. Luhk, ja sini, ka wasaraja laukeem mehslu buhtu wajadzigs, — un kuram gan to newajaga? — tad gahdâ, ka tee par seemu tawâ mahjâ sakrahjas. Tad nebûs par mahkslîgeem mehsleem nauda jaizdod, kas zitâs weetâs tik nepeezeeschami wajadzîga. Scho naudu buhsi walas brihschos nopelnijis un tâ saweem laukeem auglibu uz wairak gadeem sagahdajis.

Bet kâ tad nu lai seemâ par mehsleem gahdâ? Tas izdarams trejadi:

1) Kuhdras purwinu pee mums Deewa swehtiba. Schos tikai wajag eewest laidarôs un kuhtis, tad mehslu truhkums wairs neweenam nebûs.

2) Weztehwi kapaja skujas un tâ saweem laukeem auglibu sagahdaja; ari mums tas pats jadara.

3) Ja rudenôs plikâ laikâ buhsi suhnas un zinus uzplehsis un tahs kaudzês sakrahwis, tad tagad winu peeweschana ir smeekla leeta.

Pagahjuschôs laikôs ta bija pasihstama leeta, ka wezais krusttêws zauru seemu kapaja skujas un tahs dzina kuhtis un stallôs. Panahkumi no ta bija teizami. Lopini stahweja sausi un mehslu krahjums wairojâs tâ, ka preeks bija skatitees; bez wiseem supureem un kaulu milteem auga daudz, daudz labaki, nekâ tagad. Kapêz? Tapêz, ka lauki tapa daudz labaki un beeschaki mehsloti nekâ tagad! Bet schinîs laikôs nu daudzeem saimneekeem skujas wairs nebûs tâ dabujamas, kâ agrak, lai gan gluschi nedabujamas winas ari tagad neweenam naw, jo muischu meschôs koki tagad deesgan teek zirsti un tur tad skujas ir atlikumam. Bet tomêr, ja nu ari skujas nebuhtu dabujamas, tad kuhdra, zini un suhnas gan katrâ gruntê Widzemê buhs atrodamas. Un kuhdras mehsli ir daudz labaki par skuju mehsleem. Gan mahzitee semkopji peesihme, ka kuhdrai wajagot buht sausai, kad to kuhtis dzenot, bet ar to wehl nebût naw peerahdits, ka mitra kuhdra nebuhtu deesgan laba preeksch mehsloschanas, ja ta no lopeem samihdita. Zik es to leetu esmu izmehginajis, tad ari mitrai kuhdrai, jauktai ar lopu mehsleem, ir deesgan leels mehsloschanas spehks. Un ja nu ari gribetum sausu kuhdru leetot, tad ari peeweschana seemâ ir daudz labaka, jo wasarâ preeksch scha darba naw laika.

Kuhdrai ari wehl tas eewehrojams labums, ka ta eesisch sewi un ari uzglabâ wisus weselibai kaitigos twaikus, kas kuhtîs un laidarôs, kâ ari wisas mahjas apkahrtnê atrodas. Esmu izmehginajis, kuhdru eemest zuhku aizgaldâs, kur, kâ zinams, sakrahjas loti daudz reebiga twaika, ihpaschi pa barozschanas laiku, un panahkumi bija tee, ka reebigâ smaka pusdeenas laikâ pawisam bija nozudusi. Ir pateesiba, ka kuhdra, mahjâ eewesta, weselibas buhschanu loti paweizina, un tapêz to deretu katrâ sehtâ ihsti leelâ daudzumâ peewest, zaur ko neween mahjas apkahrtnê panahktu ihsti weseligu gaisu, bet ari mehslu krahjumu pawairotu un kas ta wisgalwenâ leeta: to labuma sinâ padaritu daudz eewehrojamaku.

Zik mehsloschanai derigu weelu, kâ slahpekla un amonijaka pee laidareem neizgaro un zaur to eet muhschigâ pazuschanâ, weenigi tikai tapêz, ka schee twaiki zaur neko neteek faistiti, jo ne ar ko zitu wini naw tâ faistami, kâ weenigi zaur kuhdru, un kuhdras

Daschadi raksti.

Druskas iz wezâm eerascham un mahnutizibas.

Silamalas Vaivariņa uzsihmetas.

Izglihtibas gaismai izplatotees un skaidribas saulitei eespeeschotees wisôs kaktôs, kur wehl tumsiba mahjo, suhd wisas wezâs eeraschas un nihkst lauschu mahnutiziba. Un mehs tik waram preezatees par to. Bet lai jaunee laiki ar sawâm jaunajâm eerascham neizdzêsch pawisam atminu, kâ muhsu sentschi dzihwojuschi un ko wini tizejuschi un domajuschi; lai schihs atminas uzglabatos wehlakâm paaudzem un dotu sinas par tehwu-tehwu laikeem, tad schihs tautas gara mantas jakrâj un jauzsihme, un tahdejadi jauzglabâ pehznahzejeem. Wislabaki gan buhtu, ja tahdas sinas krahtu pa apgabaleem, jo tad galu galâ buhtu weeglaki eespehjams izdibinat, zik tahli winas izplahtitas un waj winas aizsnemtas no zitâm tautam, jeb waj paschu manta. Labi buhtu, ja tur, kur tas eespehjams, peesihmetu, kadêl kahda eerascha tureta zeenâ: — wisur, zinams, tas wairs naw eespehjams.

Lai ari ko no sawas puses daritu, tad sche gribu kahdas druszinas pasneegt, kas gan ir loti mazs un neezigs seezinsch iz bagatâ apzirkna. Sche gribu to uzsihmet, ko pats wehl atminos iz sawas behrnibas, jeb ko dzirdejis no wezakeem zilwekeem.

Wispirms luhkoschu uzrahdit, kâ un ko darija wisswarigakajâs deenâs un laikmetôs.

Jaungada eeraschas.

Jaungada preekschwakarâ meitas sanesa salmus istabâ, uz kureem pa nakti izguleja. No rihta tos paschus salmus nesa uz kuhti un lika lopeem preekschâ, lai tee nahkoschâ gadâ buhtu waisligi.

Jaungada wakarâ, wakarinas paehduscheem, saimneeze dewa meitam gatu un maisi, lai tahs sunus ehdinatu. Sunu ehdinaschana tika tâ izdarita: meitas sagreesa gatu un maisi kumosinôs uz kahda galdina un tad katra dewa sawam sunim. Pee ehdinaschanas katru reiz stahweja klaht saimneeze un skatijâs, ko suns pirms nems, maisi jeb gatu, jo ko suns pirmo sakers mutê, tas nahkoschâ gadâ buhs dahrgs. Pehz paehdinaschanas meitas weda sunus ahrâ, rihdit; uz kuru pusi suni skrehja reedami, no tahs puses meitam bija prezineeki gaidami.

Jaungada nakti meitas tiltinus buhweja apaksch gultas . . . Palika kahdu trauku ar uhdeni apaksch gultas un pahr to salika no skalineem tiltinu. Kursch puisis pa sapneem nahza un prasija, waj ir brihwi pahri eet, tas buhschot nahkt nahkoschâ gadâ meitas bildinat.

Jaungada wakarâ, tumsâ, meitas gahja uz stalli jehrus kert; ja sakehra aunu, tad nahkoschâ gadâ prezineeki gaidami, bet ja aitu, tad wehl nahkoschais gads tapat meitâs janodzihwo.

Jaungada wakarâ puischi un meitas saber uz grihdas rinki katrs preeksch sewis tschupinu meeschu, tad eenes gaili, apgreesch trihs reizas rinki un eeleek meeschu tschupinu widû: — pee kuras tschupinas gaitis papreeksch knahbâs, tas pirmais apprezezees.

Jaungada wakarôs noteek ari „krakischu laischana“, kuru tâ izdara: diwus kuschkischus smalki izpluzinatas pakulas noleek uz grihdas, weenam dod kahda puischa wahrdu un otram meitas, pehz peeleek abeem reizâ uguni klaht. Ja abi kuschkischi pazeltas gaisâ, tad no ta puischa un meitas, kuri wahrdi mineti, sawâ laikâ izsnahkschot pahris.

Meitas jaungada wakarâ eet malku nest, kuru mehdz klehpi uz reiz no blahka nemt; istabâ eenesta warot droschi aizdzit. Esot ari loti labi, ja medu izkausejot uhdenî un to tad zaur degunu eewelkot, zaur ko atweseloschanâs topot manami weizinata, kâ to winsch pats pee sewis diwu gadu laikâ izmehginajis. Dzeedinaschanas spehju medû Schakinger kgs mehgina tâ izskaidrot. Kâ zinams, influenza, tapat kâ wisas zitas lipigas slimibas, zelas no loti maseem dzihglischeem, kuri zilweka meesâ tikuschi, te breesmigi ahtri wairojas un tâ organismâ sazel pahrgrozibu. Medû nu atrodas sawada weela, ko sauz par skudru skabbi un schi skudru skabbe, luhk, izsihzinot influenzas dzihglischus. Saprotams, ka medum jabût tihram, bet newis pakaltaizitam, kâ to ne reti dabû pirkt.

Domajams, ka schis lidzeklis buhs gan katram loti pa prahtam, jo pirmkârt tas gandriz katrâ mahjâ buhs sastopams un otrkârt tam ir it laba garscha, tâ ka slimibas atgadijumôs to war tuhlit izmehginat.

A.

Mirstiba pasaulê.

Tagad, kur nahwe tik daudz upurus prasa un it sewischki ari leelos, warenos un slawenos semes wirsû noplauj, tad, domaju, nebûs nepatihkami, ja uzsihmê, kahdâ mehrâ nahwes engels zilwekus peemeklê.

Ir gruhts nodoklis, kas zaur scho zilwekam top uzlikts. Katru gadu pa wisu semes lodi mirst 33 miljoni zilweku, tâ tad zaurmehrâ katru deenu 91,554, katru stundu 3730, katru minuti 62.

Lai gan tas ir milzigs skaits, kas katru deenu no schahs pasaules schkiras, tomêr, salidzinot ar agrakeem laikeem, tagad mirst masak zilweku. Zaurmehrâ tagad zilweks top 38 gadus wezs. Tas, ka tagad masak lauschu mirst, nekâ senak, izskaidrojas zaur to, ka muhsu laikôs par weselibas kopschanu top wairak gahdats, nekâ senak.

muhsu mahjàs neredsesat ne saujinas! Ta ir noschehlajama aplamiba, kura mums ar wisleelako nopeetnibu jaluhko nowèrst! Un seemas walas brihschi preeksch ta ir kà raditi. Reti kahds darbs no seemas darbeem tà atmaksasees, kà schis. Saimneeki mehdſ arweenu atwainotees, ka schis darbs esot neglìts un neweens negribot pee wina kertees. Uſ to jasaka, ka semkopis, kas ar to atwainojas, naw nekàds semkopis un ka winsch semkopibà tahlu netiks. Semkopiba naw modes pretschu weikals un tapèz ari pee winas darbeem newar wis kertees ar balteem zimdeem!

Zeenitee semkopji! Neebigòs kuhdras purwinòs ir muhsu bagatiba, isleetosim tos un tad buhs muhsu truhkumeem lidsets. Un scho pelnu waram peesawinatees pa seemas walas brihscheem, kur tà kà tà neko nepelnam.

Drihsi peenàks pawasars. Wajadsès ratu, arklu, ezeschu, rulla, grahbeklu, iskapts kahtu u. t. t. Seemà atgadas atkal brihschi, deenas, pat nedelas, ka strahdneekam uſ lauka gruhti isturet. Raug, tad nu ir ihsti derigi, ka pa schahdeem brihscheem atkal sataisam wisus sawus semkopibas rihkus, lai tad, kad peenàk pawasars, nebuhtu jaskraida uſ kaimineem pehz arkla, ezeschas, rateem waj zita ka, kà tas pee dascha laba daudsreiſ atgadas. Wajag wisus semkopibas rihkus, eesahkot no rateem lihdſ pat kartupeku grosinam, sagatawot, tà ka, kad wasara peenàk, neweens darbs un neweena stunda zaur eerotschu truhkumu neteek kaweta.

Ja seemà nemsim laiku ihsti labi wehrà, tad wasarà nebùs ne ta masakà kawejuma. Wiſs ees pehz sawas kahrtas, tapèz, zeenitee semkopji, nemsim laiku wehrà un eerihkosim wisus sawus darbus pehz laika garuma un ari pehz wina ihpaschibas. Angli mehdſ arweenu teikt: „Laiks ir nauda!“ Ari mums, semkopjeem, tee laiki ir peenahkuschi, kur laiks pateesi skanoscha nauda, tikai wajag mahzet no laika naudu istaisit, newajag domat: ak, tas darbs neko ne-eenes, tas atkal tik ahtri, kà es wehlos, to pelnu neatmet u. t. t.

Waram ar pilnu pateesibu teikt, ka muhsu saimneeki buhtu wisi daudſ tahlaku tikuschi, ja tee buhtu katru laiku isleetojuschi kà peenahkas. Lai gan mehs daudſ weetàs esam isschkehrdigi, bet ne ar ko tak tà neschkeeschamees, kà ar laiku. Mehs tik domajam: gan jau nu gan! Gan jau padaris! Zilweks tak naw maschina. Winam jau ari jaatnem elpa! Laika jau deesgan! Ne, draugi, laika nekad naw deesgan. Tas azumirklis, kas tew neisleetots garam paeet, wairs nekad neatgreesisees un tu, winu neisleetotu garam palaidis, nekad wairs wina nenotwerſi. Zilweka dsihwè, pareisi nemot, wiſs ir darbs, wiſs ir jastrahdà, bet pee wisa ari jaleek wehrà, kad kurais darbs darams. Ja atpuhtu ari par darbu rehkinam, tad ari tas jasin, kad schi isdarama. Un tà tas ari ar ik katru zitu darbu. Nu, tad isleetosim laiku tà, kà peenahkas. Uſ to lai ik weenam Deews palidſ eesahktà gadà! P.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Muitneezibas departaments issino, ka finantschu ministris, weenis prahtis ar eekschleetu ministri, apstiprinajis schahdu sarakstu par aisleegtàm un iswedamàm labibas sugam:

Aisleegts iswest: 1) Rudsus, kweeschus, ausas, meeschus, grikus, hirsus; 2) no schahm labibas sugam pagatawotus miltus, putraimus, mihklu, zeptu maisi un sukarus; 3) klijas un labibas astgaius; 4) eesalu; 5) kartupelus un kartupelu miltus.

Atkauts iswest: 1) sirnus, pupas, lehzas; 2) ellas sehklas no lineem, rapscheem, rahzeneem, sinepem, magonem, kanepem, saules sehklam; 3) ellas rauschus; 4) miltus no 1., 2., 3. punktè mineteem raschojumeem; 5) stehrkeli, dekstrinu, sago un eesala afnus; 6) baroschanas augu, dahrsa saknu un stahdu, puku un koku sehklas; 7) pelawas un zitus atkritumus.

Widsemes landmarschals, barons Meiendorff kgs, kà „Ztg. f. St. u. L.“ sino, amata darischanàs aisbrauzis uſ Peterburgu.

Terbatas mahzibas apgabala kurators, slepenpadomneeks N. Lawrowski kgs, schinis deenàs amata darischanàs aisbrauzis uſ Peterburgu.

Wisi tautskolu inspektori Terbatas mahzibas apgabalà, kà „R. W.“ dsirdejis, februara mehnesi sanahkschot uſ konferenzi, kur apspreedischot daudſ jautajumu, kas sihmejas uſ weetejo tautskolu stahwokli.

Tautas apgaismoschanas ministerijà, kà „W. W.“ sino, eezelta sewischka komisija, kuras usdewums, apspreest jautajumu, kà skolàs musikas un dseedaschanas mahziba buhtu paweizinajama.

Walkas aprinka preekschneeka jaunakais paligs, grad. students Edwarts Skujeneeks, L4. janw., uſ pascha luhgumu, atlaists no deenesta.

Eewehrojot labdaribas loterijas nahkoschàs isloseschanas, Wina ekselenze, Widsemes gubernatora kungs, atrod par derigu issludinat „Widsemes Gubernas Awisè“ wispahribai preeksch eewehroschanas, ka tahs biletes un kuponi, uſ kureem nebùs krituschi nekahdi winnesti, saudè sawu wehrtibu un ari neder preeksch nahkoschàm otrejàm isloseschanam, jo schahm biletem naw nekahdas sakaribas ar otro loteriju, kurai taps isgatawotas pawisam zitas krahsas biletes. Bet ja atrastos personas, kuras pehz isloseschanas tirgotos ar wezàm biletem laudis mahnidami, tad tahdas personas taps atsihtas par wiltotajàm un krahpneezem, kas sauzamas pee likumigas atbildibas.

b) Original-sinojumi.

No Slokas. Mums Slozeneekeem schi seema ir ihsti behdiga, jo gruhti atrast darbu, ka waretu kahdu kapeiku nopelnit. Zitàs seemàs ari sche naw bijis nekàds daudsums darba, bet tomèr daudſ wairak kà schoseem. — No garnadscheem ari ne-esam brihwi. Nakti no 19. uſ 20. janwari nosaga Juhras eelà dsihwojoscham H. kgam weschu, lihdſ 50 rbl. wehrtibà. Tai paschà naktì 3 werstu attahlàs B. muischas nomneekam K. kgam issaga diwas nokautas zuhkas un weenu teli. K.

No Bilderlineem. Saimneekam Augustam Winkmanim 19. janwari sch. g. aisdegàs wasaras mahja; uguni leeàm puhlem laimejàs nodsèst, saudejumu esot lihdſ 10 rbl. Tad wehl juhrmalà saimneekam Jehkabam Risgam aisdegàs, zaur neusmanibu, darwota laiwa; ari scho nodsehsa. Zeemeeetis.

No Turkalna. Kà jau wisur, tà ari pee mums schim brihscham laiks ir patihkams un mehrenà aukstumà. Wisur redsam laudis pa zeleem kustam un wisadi pelnàm nodarbojamees, wiswairak ar malkas weschanu un pahrdoschanu. — Muhsu papagastà, waru teikt, gandriſ katrà mahjà wihreeschi pa seemu nodarbojas ar wisadu kokdarbu isstrahdaschanu. Sche gribu kahdu dalu no wineem pasinot, kuri ir sekoschee, kà: ragawas, kamanas, rati, kulbas, masas ragawinas, kamaninas, rateli, grahbekli, iskapts kahti, zirwju kahti, slotas kahti, kirkas kahti, schkipelu kahti, ahmuru kahti, leekscheres u. t. t., un preeksch swejneekeem derigus wenter-lokus. Schos wisus sche pagatawo un wed uſ Rigu pahrdot un daschs kreetnu grasi par teem nopelna. Winu darbs ir deesgan stiprs un glihts, tà ka pirzeju netrùkst. Bet schoseem gan suhrojas, ka ejot deesgan plahni, jo kamèr zitus gadus dabuja par ragawam 4 lihdſ 5, pat lihdſ 6 rbl., tur schoseem tik 2—3 rbl. war issteest. Redsams, zik nu taupigi ir jadsihwo, ka zauri teek, jo wiſs ko pehrk no ehdamàm leetam, jasamaksà dahrgi, bet sawi isstrahdajumi japahrdod uſ to lehtako. Tas ir deesgan behdigi. Tapèz ari wisas ispreezaschanàs un dantschu preeki pee mums ir masinajuschees, reti kur eeraudsiſi kahdus ar preezigeem sejeem, leelakà dala, kas wairak sehrigi un noskumuschi israhdas. Laikam gan tas pee mums ween naw, bet kà dsird, ari zitur tahdi noskumuschi gihmji sastopami. — Wehl peeminu, ka ne sen muhs istrauzeja kas schausmigs. Kahdu deenu M. krogà eeradàs kahds nepasihstams zilweks un luhdsa krodseekam, lai isgahdajot kahdu zilweku ar firgu, jo schim steidsami jasteidsotees uſ tuwejo staziju Ogri, schis par to buhschot labi aismaksat. Krodseeeks, lahga wihrs, isgahdajis wedeju un tà sahkuschi braukt. Kahdas 6 werstes no minetà kroga, meschà, wedamois sahzis trihzet un spurinatees, teikdams, ka salstot; lizis apturet firgu un iskahpis pats ahrà no ragawam, iswilzis rewolweru un rahdijis uſ wedeju, teikdams, waj schis gribot mirt. Wedejs sahzis luhgtees, lai pataupot dsihwibu, schis negribot wehl mirt. Nu lai tad greeschot atpakal, jo zitadi pataisiſschot aukstu. Wihrs, no bailem pahrnemts, greesis firgu apkàrt un laidis mahjà, nemaſ ne-eedomadamees, zik weegli tas bij saguhstams, kad pa otru turpat nezik tahlu ejoschu zelu wareja pee Ogres preekschà tikt un winu saguhstit ar wairaku palidsibu. Tà nu atkal kahdam neleescham labi isdewees, bes kahdas kesas walà tikt. Zeeds.

No Zehsu pilsmuischas. Zeen. „Mahjas Weesa“ lasitajeem wehl buhs atminà, kur tapa sinots par tur nodeguschu schkuhni lihdſ ar meescheem. Tagad atkal naktì no 16. uſ 17. janwari sch. g. nodega otrs schkuhnis, Walmeeras zeka malà. Schkuhni atradusès Dukurmuischas jaunà kukammaschina lihdſ ar twaikkatlu, kas krituschi ugunei par upuri. Dukurmuischas H. kgs, peesteidsees, solijis ugunsdsehsejeem simtu rublu, ja spehtu wehl isglàbt kukam-maschinu, bet wiſs welti! Tapat ari salmi un labiba krita ugunei par laupijumu. Saudejumi jazeesch R. kgam (pilsmuischas rentes kungam). P. J.

No Preekuleem. Tagad Preekuleeschi zereja, ka nu esam reisi ar sawàm buhwem galà, jo wisas ehkas atrodas pilnà kahrtibà. Bet lika druszin pagaidit. Tagad nahkamà wasarà jazek otrs stahws ministrijas skolai, jo telpas nepeeteekoschas. Tagad bija weetneeku pulks kopà, bet galigi neapspreeda, waj otru stahwu muhret no oleem (kalku akmeneem) jeb no keegeleem. Bet neko newar darit, ko wajaga, to wajaga, tik naigi pee darba, labs, kas gataws. P. J.

No Madlinas un apkaimes. Schai apwidù jau leelakà daka saimneeku, kuri gadus 10 lihdſ 20, kamèr sawas mahjas par dsimtu eepirkuschi un, kam bagataka roziba, tee ir pat muhra ehrbegus uszehluschi. Pats par sewi saprotams, muhra ehka prasa wairak sildischanas nekà koka. Tadèk deesgan daudſ laika un naudas patehrè, kurinamo matrialu — malku, eegahdajot. Ne katrs ar sawu meschu isteek, kam ta naw, tam japèrk, kur labak isnàk. Schejeenes saimneeki deesgan isschkehrdigi, — wini kurn un kaulejas ar saimneezem waj kalponem, ka winas sadedsinot pahrak daudſ malkas. Pateesiba gan, ka schejeenes saimneezibàs sadedsina pahrak malkas, nekà pee prahtigas saimneekoschanas wajadsigs. Bet kad alasch sadedsina pahrak malkas, pee ta naw wis saimneezes waj kalpones wainigas, bet ihpaschi paschi saimneeki. Pirmkàrt sadeg daudſ malkas zaur to, ka kurinamàs weetas naw praktiski eetaisitas, un otrkàrt zaur to, ka malka top apgahdata pahrak rupja un gara. Proti, uguns silda, karsè wiswairak taisni pahr sewi; sahneem ta silda loti maſ. Ja nu slapju, rupju un garu malku eestumj pawardà un uguni peekur, schkeetams, preekschgalà, tad pagalai dibina gals atronas reerì un tad ari „silditaja“ — uguns, schmauz reerì, nemaſ nesildijuse katlu. Luhk, ja malku eebàsch pawardà tik dsili, ka tahs gali atduras tikai lihdſ katlam, tad peekurtà uguns steepjas ahrpus pawarda, eesàk sche degt, silda wairak kuknas gaisu nekà katlu. Droschi war leezinat, ka schahdejadi sadedsina diwreiſ wairak malkas, kopsch iswahra ehdeenu, waj silda uhdeni, nekà buhtu sadedsinats tad, kad ta buhtu ihsa un swelmetu weenigi sem katla. Netik ween krahsnim, bet alasch wajadsigs pee pawardeem un kamineem peemuhret reeres, tà ka no tahm siltums isplatas pa dsihwokleem. Ari schejeeneeschi neleek muhret krahsnis un pawardus ar durwim. Ar dubultdurwim eerihkotas krahsnis un pawardus war aistaisit, kad wehl ogles gailejas pehrslàs, zaur ko siltums usturas ilgaki. Tagad seema, — seemà mehdſ malku iszirst, tadèk deretu to eewehrot un ihsaku un smalkaku malku sazirst un saskaldit. Wahrdu sakot: wiſs, kas pratiski top strahdats un pagatawots, tas ir labs un teizams un sawam noluhkam katrà sinà noder. Zvaigzņu Andzs.

No Witebskas aprinka. Kahdà Latweeschu kolonijà, netahlu no Witebskas, kahds mahjas saimneeks nesen isdewis aku rakt. Gadijees tuhlin razejs, ar kuru zemu nolihguschi un tas tuhlin kehrees pee darba. Kahdas 6 jeb 7 asis bija eerazis un jau grodus salizis, kad no grodu apakschas sahkuse seme gahstees, un tà ka grodas naw bijuschas sastiprinatas zita pee zitas, tad schi rinda ar semi sagahsusès. Wiſs tas notizis tik ahtri, ka wairs naw bijis laika, nelaimigo glahbt, un bijis peespeests, padotees sawam liktenam. Tihri kà par brihnumu seme bijuse tik sausa un irdena, ka israktà aka gandriſ lihdsena aisbiruse. Saimneeks tuhlin padewis stanowoja-pristawam par notikuscho sinu, bet kamèr tas atbrauzis, gan bij mehginajuschi rakt, bet nekahdi naw bijis eespehjams uſ preekschu ar sawu darbu tikt, jo zik israkuschi, tik atkal ar leelu gabalu seme eegahsusès, it kà buhtu tuksnescha smilts bijuse. Tà bes kahdàm sekmem strahdajuschi, kamèr apnizis un pehdigi atstahjuschees no sawa darba. Kad atbrauzis stanawoja-pristaws, tas tuhlin sasinojis wairak zilwekus, bet ir tee neka wairak naw panahkuschi un beidsot wiſi atsazijuschees no scha darba. Pristawa kungs gan ar draudeem, gan ar labu, pat peesolijis 300 rbl. par to ismaksat, lai nelaimigo katrà sinà isrokot. Beidsot tatschu wiſi ir nehmuschees duhschigi pee darba un semes leelu gabalu projam dsihdami, seschas deenas duhschigi strahdajot, septitajà sadsirdejuschi apaksch semes runajam, no ka wiſi bijuschi pahrsteigti, ka nelaimigais wehl dsihws. Nu sahkuschi wehl usziht igaki strahdat, un wehl to paschu deenu ap pusdeenu nelaimigo jau lihdſ pusei atrakuschi; tad wairs naw tahlak rakuschi, bet ar wilkschanu winu iswilkuschi. Wiseem par brihnumu tas wehl bija dsihws, bet gan neweena lozekla naw warejis pakustinat, kà tik galwu ween, jo wisa meesa bijuse nospeesta tihri sila, turpreti ap galwu bijuschi groda koki tà sakrustojuschees, ka ta naw bijuse tà saspeesta. Nelaimigais ir teizis, ka winsch apakschà esot wisu skaidri dsirdejis, ko augschà runajuschi, kà pristaws laudis komandejis un kà schee atteikuschees un ka pristaws tik daudſ naudas solijis. Tad wehl uſ saimneeku teizis, ka aku ne-esot pareisà weetà trahpijuschi rakt, wajagot kahdas pusotras ases uſ weenu pusi rakt, jo tur tekot upite, kuru winsch pats sawàm azim redsejis. Nelaimigais treschà deenà pehz tam nomiris. R. J.

c) Baltijas notikumi.

Uſ Pleskawas-Rigas dselszeela Libgates pusstazijà atwehrta eekschsemes telegramu peenemschana.

Terbatas Igaunu semkopibas beedriba isgahjuscho swehtdeen atklahja linu isstahdi.

Kursemes jauno gubernatoru gaida Jelgawà atbrauzam ap 10. febr.

Kursemè oktobra mehnesi p. g. bijis 81 ugunsgrèks, kas zehluschees pa dalai zaur neusmanibu un nesinameem zehloneem. Diwi ugunsgrehki iszehluschees zaur pehrkonu un 11 atgadijumòs uguns tihschà prahtà peelikta.

Jelgawas pilsehtas walde, kà „M. Z.“ sino greesusès pee polizijas pahrwaldes ar luhgumu, lai wiseem amatneekeem, kuri newar usrahdit apleezibas, ka wini meistari, leek schiltes noplèst.

Wez-Saules pagasta Waldawas mahjàs, 9 werstes no Bauskas, naktì no 17. uſ 18. janw., kà „D. Z.“ sino, eebrukuschi 5 laupitaji, sasehjuschi mahjneekus un aplaupijuschi drehbes, galu, linus, 10 rbl. skaidrà naudà u. t. t. Laundari apzeetinati pehz daschàm stundam Memeles Kaschu krogà. Tee wiſi laudis, kureem nelaba slawa un jau soditi. Starp wineem Wez-Saules semneeks Peters Krauklits esot bihstams sirgu saglis.

Leepajà, kà „B. W.“ sino, sastahdotees jauna beedriba, sem nosaukuma „Leepajas beedriba“.

d) No zitàm Kreewijas pusem.

Peterburgas weesnizàs, trakteerds, alus pahrdotawàs u. t. t. apmekletajeem janonem zepure, kà to weetejais gubernators pawehlejis, lai te weizinatu peeklahjigaku istureschanos.

Peterburgà isgahjuscho sestdeen bijuse tik beesa migla, ka trihs solu atstahtu newarejuschi neko saredset. Braukt nebijis nemaſ eespehjams; daudſ kutscheri weduschi sirgus pee galwas. Saka, ka tahda migla Peterburgà wehl ne-esot peedsihwota.

Behdigs atgadijums. Kà „Nowosti“ sino, 18. janwari Peterburgà, Leschena eerotschu magasinà pee Kasanas eelas, notizis sekoschs behdigs atgadijums, kam par upuri kritis Wina Majestates kirasseeru pulka ofizeers, schtaba ritmeistris Karaff-Korbuts. Magasinas komijs Hwatows isdarijis nelaimigo schahweenu zaur pahrskatischanos iſ ofizeera pascha rewolwera, kuru tas atnesis pahrmainit. Ofizeerim lode trahpijuse aknàs, ka winsch pehz ¼ stundas turpat magasinà nomiris. Nelaimigais sasneedsis 36 gadus wezuma un atstàj jaunu seewu ar diwi behrneem.

Jauns weids, kà kontrolet pasascheeru biletes, kà „Peterb. Wed.“ sino, tapschot eewests uſ teem dselszeleem, kuri stahw sakarà ar Peterburgu. Schis weids pastàw eeksch tam, ka wiſi platschi wagonà top numureti un ka pee pasascheeru biletem atrodami kuponi. Wagonà top eerihkots kurwis, kurà wiſi pasascheeri eemet sawas biletes, bet lai neiszeltos pahrpratumi, patur pee sewis kuponu. Tahdejadi konduktors tad war kontrolet biletes, bes ka winsch apgruhtinatu publiku.

Krona meschi pehdejòs desmit gadòs wairojuschees par gandriſ 105 milj. desetinam, jo 1881 gadà bija 123,315,000 des., turpretim 1891. gadà 228,267,000 des.

Zeturta daka no wisas semes apdsihwotajeem nomirst pirms astotà dsihwibas gada, puse lihdſ 17. gadam. No 100,000 zilwekeem tikai weens weenigs sasneedſ simts gadu leelu wezumu. Eewehrojams wehl tas, ka tee, kas apprezejuschees, dsihwo daudſ ilgaki, nekà neprezejuschees jaunekli un wezpuischi, ko it sewischki pehdejeem wajadsetu nopeetni likt wehrà un atgreestees, kamèr naw par wehlu!

Matu krahsoschana.

Jau no sen seneem laikeem ir paradums, matus krahsot. Bet ir ari pateesiba, ka jau wiswezakòs laikòs schahdi laudis tapuschi no ziteem peesoboti.

Muhsu laikòs tahdu, kas matus krahso, netik ween peesobo, bet daudsreiſ tahds ir noschehlojams zilweks, jo beeschi atgadas matu krahsas, kas ir giftigas un zilweks tà samaità sawu weselibu.

Tà nupat Dr. Gamberini sino par kahdu atgadijumu, kur kahda kundse gandriſ 3 gadus, ik 14 deenas, bija matus krahsojuse ar tahdu pomadi, kas satur giftigas weelas. Schahdu krahsu leetojot, nabaga kundsei ar laiku radàs elpas truhkums, sirds pukstes chana, uhdens sehrga wehderà un apakschejòs lozekloòs. Slimibas sihmes, krahsu neleetojot, ar laiku gan suda, tomèr kundses meesas krahsa isskatijàs peleki melna. Kà wehlak israhdijàs, matu krahsà atradàs sprantschu krihts.

Bet ir ari atgadijumi eewehroti, kur matu smehrei bija peemaisits swins klaht. Dr. Schotens stahsta par atgadijumu, kur kahds wihrs miris, kas matus krahsojis ar smehri, kas satura swinu. Wina smadsenès wehlak atrasts swins.

Ari Dr. Moro sino par kahdu atgadijumu, kur 29 gadus wezs friseers 14 deenas eepreeksch bija matus krahsojis ar swinu saturoschu krahsu. Drihs jaunekam peesitàs smadsenu slimiba, winsch schehlojàs par galwas un lozekku sahpem, winsch bija behdigs, nekahrtigs, un atminas spehks azim redsot suda. Wehlak winsch tapa wahjprahtigs un arweenu sehrigs. Eewehrojot, ka smehrei bes tam wehl bija sprantschu krihts klaht peemaisits, tad ari meesas krahsa isskatijàs peleki melna.

Ar preeku jaleezina, ka pee mums matu krahsoschana naw wehl daudſ eeweesuses, tomèr augschejee peemehri dascham labam war deret par brihdinajumu! —ls.

Medibas bises ar fotografiskeem aparateem.

Lechnera tirdsneezibas weikals Wihnè sahka pahrdot medibas bises, kuràm stobra galà atrodas fotografiska camera obscura. Pirkstam peespeeschotees pee spruhda, gaili nolaischot, atweras fotografiskais aparats un, ja medneeks pareisi noturejis, uſ usnehnuma platas parahdas skrejoschà putna fotografija; nepareisi mehrkejot, neparahdas schahds skats. Fotografiskais aparats loti maſs un winam jabùt ari loti weeglam, lai eerotscha stobrs nebuhtu smags. Ar scho jauno eetaisi eespehjams kontrolet, waj schahweja azs un eerotscha schahweens ir droschi.

Traki funi Kreewijâ 1889. g. sarehjuschi pawisam 721 zilweku, no kureem 216 nomiruschi trakuma sehrgâ.

Bucharas emirs dahwajis 100,000 rbl. truhkumzeetejeem.

Truhkumzeeteju apgabalôs lihdſ schim kahdi 300 kehki jau eerihkoti, kur laudis beſ makſas paehdina.

Truhkumzeeteju gubernàs apanaschu pahrwalde wairakâs weetâs eerihko kehkus, iſ kureem laudis par welti dabù ehdeenus.

Tschikago paſaules iſſtahdè eewehrojamakais Kreewijas iſſtahditajs buhschot Tulas fabrikants Bajuſchews, kas pagatawo tehrauda un miſina leetas, it ſewiſchki ſamowarus.

Maſkawas nelaika generalgubernators kna s W. A. Dolgorukows ſawu kuſtamo mantu atwehlejis daschadàm weetejam labdaribas eeſtahdem.

Katolu baſnizas eebruksſchana Wiſchkôs. Par breesmigo baſnizas eebruksſchanu Wiſchkôs, Dinaburgas aprinki, atrôdas ſihkakas ſinas laikraksſtôs „Nowoſti" un „R. Wed.". Nelaime notikuſe ap plkſt. 11 preekſch pusdeenas. Tà, ka bija gadstirgus, meeſtinâ bij atbraukuſchi dauds ſemneeku no daſchadàm puſem. Tajâ brihdi, kad eebruksſchana notika, deewluhdſeju wairak un wairak dewàs klahtu. Wisleelakais lauſchu pulks atradàs apakſchâ, kur kahds garidſneeks notureja deewluhgſchanas. Wairak ſimts lauſchu bij ſakahpuſchi kori, jebſchu gan ehrgelneeks tam pretojees. Ehrtas weetas uſ kora naw wairak bijis, kà tikai preekſch kahdeem 100—150 zilwekeem, kamdèl ehrgelneeks raudſijis laudis atturet, bet tapis atſtumts atpakal. Uſ kora ſaſpeeduſchos lauſchu pulkâ atradees ari labi dauds meitenu, kuras, kà ſewiſchkis diletantu kors, dſeedajuſchas kahdu dſeeſmu ar ehrgelu pawadiſchanu. Pamanidamas, ka ehka ſchkobas, winas wiſas lehkuſchas ſemè no daſchas aſis leela augſtuma, pee kam tahs wiswairak eewainojuſchàs, kuràm nahzees kriſt uſ bruga. Wairakas tapuſchas atraſtas ſem gruweſcheem apraktas. Daſchas bij pahrlauſuſchas ſew rokas un kahjas, daſchas mugurâ eewainojuſchàs un zitas dabujuſchas pat ſmadſenu ſatrihzinaſchanu, kas nu guleja wiſas beſ ſamanas. Bij aiſgrahboſchs ſkats redſet garo rindu kamanu ar aſinaineem kermeneem. Eewainotee tapa eeweetoti pa dakai weetejâ patwerſmê, pa dakai Kreſlawkas un Dinaburgas ſlimnizàs.

No Lodſas rakſta awiſei „Nowoſti", ka drihſâ laikâ tur tapſchot atwèrts kantoris preekſch darba apgahdaſchanas fabriku ſtrahdneekeem. Kantoris ſtahſees ſakarâ ar wiſas Polijas fabrikam un ruhpneezibas eeſtahdem un apgahdàs tahs ar ſtrahdneekeem.

Warſchawa. Pehz „Now. Wr." ſinojuma wairak attihſtidamàs tirdſneeziba ar Turziju un Perſiju bijuſe par eemeſlu, ka Warſchawas tirdſneezibas ſkolâ, uſ Kronenberga wahrda, tagad eeweſta Turku un Perſeeſchu walodu mahziba.

Kijewa. Kà „Kijewlanins" ſino, tad zaur ſlikto plauju peemekleto apgabalu ſemneeki dodas bareem uſ Kijewu, blandas apkàrt pa eelam un ubago. To eewehrojot, uſ gubernas preekſchneeka nolehmumu tapis atkomandets ſewiſchku uſdewumu eerednis, kuram uſdots, wajadſibas gadijumôs ari ar polizijas palidſibu, ſtingri uſ to luhkotees, ka iſ zaur ſlikto plauju peemekleteem apgabaleem atnahkuſchee ſemneeki neubago pa Kijewas eelam.

Permas gubernà kahds knaſs Golizins ſaweem agrakeem dſimtlaudim atlaidis wairak nekà 88,000 rbl., kurus tee wehl bijuſchi paradâ par dabuto ſemi.

Donezas apgabalà, 20 werſtes no Taganrogas, atraſti leeli akmenoglu ſlahni.

No Rigas.

Mums peeſuhtitas ſchahdas pateizibas rindinas, iſſazitas Rigas Latweeſchu Beedribai. Rakſts ſchahds: Man bija ta laime nowehleta, ar kahdeem ſaweem paſihſtameem jaungadu ſagaidit Rigas Latw. Beedribas namâ. Tahdus preekus, ko muhſu ſirdis ſajuta, tas retumis mums uſ ſemem war gaditees. Tahs jaukàs tautas dſeeſmas no jaukta un wihreeſchu koreem, muhs koti eelihgſmoja; pehz tam D. kga preekſchneſums bija koti patihkams. Un kas tad wehl, kad tas brihdis peenahza, kur wezais gads ſchkihràs un jauno ſanehmam: tas bija debeſchkigs ſkats, tà ka pehdigi tik atjutam, ka eſam Rigas Latweeſchu Beedribas namâ, kad kahds muhs uſſkubinaja, mahjâs eet. Kaut ari muhſu ſemu laudis zenſtos, tahdus jaukumus iſrihkot, tad katrs zenſtos, tos apmeklet. Sirſnigas pateizibas iſſaku, ſawu draugu wahrdâ, Rigas Latweeſchu Beedribas wadibai par tahdu jauku iſrihkojumu!

Piles Jahnis, iſ Preekules.

Latweeſchu teatra iſrahde ſwehtdeen, 26. janwari ſch. g. Iſrahdija pirmo reiſi: „Amergawas Lihſe, ſkatu luga ar preekſchſpehli un dſeedaſchanu 4 zehl., latw. no Lapſkalnu Andreja." Luga noteek Bawarijâ un tahs galwenakais ſaturs ſekoſchais: Leekuligi-deewbihjigà krodſeneeka Holzingera padehlis Andrejs, no ſirds pehz augſtakas iſglihtibas dſihdamees, wiſu ſawu laiku upurè grahmatu un ſiniſku rakſtu ſtudeſchanai. Patèws, launà muiſchkunga Haſsberga uſkuhdinats un gribedams winu atradinat no ſchahdas „neekoſchanàs", apnemas winu noſuhtit uſ kahdu tahlu zeemu pee ſawa brahla, kurſch wiſpahri paſihſtams par beidſamo neleeti. Andrejs nepadodas ſchahdai wangibai, atſtàj tehwa mahju un ſteidſas prom paſaulê, bet Holzingers, domadams padehli peeſpeeſt winam paklauſit, ſaker biſi un draudè nepaklauſigo noſchaut. Andrejs behgot patlaban ſaſneedſis kalna galu, kad patèws, neklauſidams ſeewas waimanam un luhgſchanam, ſchauj — un dehls, kà rahdas, nahwigi eewainots, nokrit no kalna dſilajâ Welna-eſarâ. Mahte turpat ſalimſt un mirſt, kamèr tehws pehz padarita breeſmu darba top ahrprahtigs. Pa tam Andrejs naw wis nobeidſees, kà to wiſi zeemneeki domà, bet kahds zelojoſchs Anglis Dſchonſons to eewainotu eſarmalâ atradis un panehmis lihdſ uſ Angliju. Tur weenkahrſchais kalneets, nerimſtoſchi mahzidamees, top par ſlawenu ſinibu wihru, medizinas profeſoru. Peezpadſmit gadus pehz notikuſcha nelaimes gadijuma, winſch eerodas dſimtenes zeemâ, kurâ patlaban plosas nikna ſehrga, un ar ſawàm ſinibam kà glahbeju eegelis ruhpejas par ſlimajeem tauteeſcheem. Beigâs winſch apprez jaunibas rotalu beedreni, grafeni Aureliju v. Felſenau un paleek par zeema dſimtskungu. Amergawas Lihſe lugâ uſſtahdita tikai kà ſahnu perſona. Schi duhſchigà lauku meitſcha mihl jauno ſemneeku Antonu, kurſch nepateeſi apſuhdſets par blehdiga meſchſarga Finſtera noſchauſchanu. Lihſe neapnikuſe ruhpejas par wina atſwabinaſchanu. Beidſot tas tai iſdodas, abi ſaweenojas un — ar to luga beidſas.

Kà redſams, lugu ſaraſtſijis eeſahzejs dramaturgijas laukâ, jo tajâ deeſgan dauds eewehrojamu teknisku truhkumu un nemotiwetu gadijumu. Ari tulkotajs no ſawas puſes peepalidſejis pee lugas ſabojaſchanas. Waloda nelaba, pildita germaniſmeem. Ja apluhkojam lugas iſrahdi, tad ta mums janoſauz par neiſdewuſchos. Kopſpehle bija nedroſcha, noriteja beſ ſewiſchkas dſihwibas; katrâ zehleenâ mums daſchadas kluhdas duhràs azis. Daſchas plaſchas lomas bija uſtizetas nepeeteekoſcheem ſpehkeem, tà peem. ahrſtu Dſchonſonu tehloja Traflowa kgs ar netizamu neweiklibu. Ari Freimana kga Andrejs nebùt nebija tahds, kahdu rakſtneeks to eedomajees. Dubura kgs (Waſtels) bija nopeetni ſaſlimis, tapèz abi lugas dſeedamee gabali bija jaſtrihkè, zitadi winſch ſawu lomu iſrahdija deeſgan apmeerinoſchi. Lihſe (Akmentiņ jkdſe) bija gluſchi teizama, tikai jautribas un trakulibas ſinâ weetam kreetni pahrſpihleta. Labas figuras bija Wahrnas-Skaidrites kdſes grafene Aurelija, tapat ari Janſona kga neleetigais muiſchkungs Haſsbergs un Brigadera kga majors Brieſeneks. — Iſrahde bija deeſgan wahji apmekleta. K. T—s.

Rigas Latweeſchu Beedribas Sinibu Komiſijas ſapulzè peektdeen 24. janw., manuſkriptus bij eeſuhtijuſchi: Kruhminu Jahnis, Druſtu Aulukalna Wez-Aulôs — tautas dſeeſmas, 231—270, 1891. gada funu deenâs, Mahlpils apgabalâ ſalaſitas, IX. ſuhtijums; E. R. Wilks, Swahrtawâ — tautas dſeeſmas, kuru ſaturs ſchahds: 1) wedeju dſeeſmas. 2) Behrninſch es waj tukſchs no preekeem, 3) Jau wiſi zeemi preezajas, 4) Pehrz man tehtit ſirmu ſirgu, 5) Ai, ſaulite naw wairs augſtu, 6) panahkſneeku dſeeſmas, 7) kahſeneeku dſeeſmas, 8) wiſpahrigas dſeeſmas; Lahtſchu Jahnis, Okniſtâ, Kaunas gubernâ — mahni, „wahrdi", „ſahles" un 2 tautas dſeeſmas; Wilku Woldemars, Maſ-Salazes draudſê, Wez-Klingeru mahjâs, Salazes upes malâ — tautu dſeeſmas (98) un mihklas, ſakrahtas un uſdotas no Mareetas Leitis; dahwinajums uſ jaunu gadu Rigas Sinibu Komiſijai; Mahrzis Zerinſch — Widſemes notikumi; Janſonu Jahnis — muhſu ſentſchu eeraſchas, eewehrojumi un tizibas atlikumi, kuri Leel-Platonê un winas apkartnê ſakrahti (pa wiſam 34 numuri); Burkinu Augusts — muhſu tautas medizina un kas pee tahs peederigs; wezu lauſchu ſtahſtijumi no Walmeeras apgabala; Buhmana Kahrlis — mihklas, uſrakſtitas Ehrgemes apgabalâ. — Grahmatas dahwinaja: Rigas Latweeſchu Dſeedaſchanas Beedriba — „Roſeszelojums. Teksts Horna. Muſika Rob. Schumana. Latwiſki Karla Behtina. Rigâ 1892." Iſdewejs — „Baltijas Muſikas Kalendars Straumes Jahna (Waidelaiſcha) wadits un iſdots. Jelgawâ 1891."; Melbahrds — „Grundzüge der vergleichenden physikalischen Erdkunde in ihre Beziehung zur Geschichte des Menschen. Vorlesungen für Gebildete von Arnald Guyot. Deutsch bearbeitet von Dr. Heinrich Hirnbaum. Mit 3 physikalischen Karten. Leipzig 1851", un „Predigten nach dem Geschmack der drei ersten Jahrhunderte der Christenheit, sammt einer Rede bei dem Begräbnisse des seeligen Herrn Gerhard Tersteegens. Frankfurt am Mayn. 1772." — Skolotajs Leepinu Jehkabs Matiſchôs muſejam dahwinaja ſchahdas leetas: 4 bronſa ſprahdſes un 1 bronſa gredſenu, kuri iſrakti tà ſauktâ „Maulinu kalnâ", kur ſenaki atraſtas ari kara eerotſchu atleekas; — 6 monetas, no kuràm 2 atraſtas „Maulinu kalnâ", 1 Opekalnes kapſehtâ un 3 pee Opekalnes baſnizas. — Wez-Saules labd. beedriba bija greeſuſès pee Sinibu komiſijas ar luhgumu, lai iſmeklejot preekſch winas jaundibinajamas bibliotekas par 100 r. derigakas grahmatas, ko uſnehmàs iſdarit ſkolas grahmatu kataloga komiſija. — Tad wehl nolaſija ſkolotaja J. Karpa wehſtuli, kurâ iſſaka wehlejumos, kaut Sinibu komiſija gahdatu par lehtam ſkolas grahmatam. Tad gari pahrſpreeda muſejas pahrſina Nowizka luhgumu, lai gahdatu par plaſchakàm telpam preekſch Latweeſchu muſejas. — Par Sinibu komiſijas lozekleem uſnehma: mahzitaju Ludwigi Tſchiſchko un redaktoru Jahni Pleekſchanu.

Jannais Rigas polizijmeiſtars marta ſahkumâ, kà „Rig. Tgbl." ſino, eeſtahſchotees ſawâ jaunâ weetâ.

Bijuſchais rahtskungs Teodors Hartmans iſgahjuſcho ſeſtdeen nomiris.

Pahrdaugawas Latw. labdar. beedribà par preekſchneezi eewehleta F. Niepken kdſe. Beedriba pag. gadâ eenehmuſe 207 rbl. 99 kap. un iſdewuſe 207 rbl. 30 k.

Petera un Domu baſnizu kapſehtu pahrbuhweto kapu baſnizu eeſwehtija iſgahjuſcho ſwehtdeen.

Rigas leelàs kurpneeku zunftes palidſibas kaſes ſtatutus apſtiprinajis eekſchleetu ministrs 30. dez. 1891. g.

Sinojums par 8. labibas ſuhtijumu no Rigas preekſch truhkumzeetejeem, 24. janw. uſ Rasanu noſuhtija 201 pudu 4 mahrz. ſukaru, 111 pudus 6 mahrz. grauſdetas maiſes pulwera un 17 pudus 27 mahr. miltu. Lihdſ ſchim pawiſam iſſuhtiti 10,006 pudi 3 mahrz.

Literariſkàs praktiſkàs pilſonu ſabeedribas bibinatam lauſchu kehkim, kurom eeſahkot bij gruhta paſtahwiba, pehdejôs gadôs ſahkot labaki klahtees, ko „Ztg. f. St. u. L." ar ſekoſcheem ſkaitleem peerahda. Kehkis par deenu zaurmehrâ eenehmis; 1881.—1888. gadam — 10 lihdſ 12 rbl., 1889. g. — 14 rbl., 1890. g. — 18 rbl., un 1891. g. — 24 rbl. Tagad eſot zehluſchàs domas, Schwarza muiſchâ waj Ilgezeemâ, kur pehdejâ laikâ dauds jaunu fabriku dibinats, eerihkot lauſchu kehki.

Par Biſchu muiſchas behru un palidſibas beedribas preekſchneeku eewehlets J. Weeſul kgs. Beedribai pehrnajâ gadâ bijis 150 rbl. leels ſkaidrs atlikums, ar agraku gadu atlikumeem kopâ 900 rbl.

Norahdam uſ Wiſaugſtaki apſtiprinatas Widſemes gubernas ſemkopju ſabeedribas „Paſchpalidſibas" ſludinajumu.

Deenas pawehles Rigas pilſehtas polizijai. Uſdodu eezirknu priſtawu kungeem ſpert ſolus dehl Jaunjelgawas aprinka, Leel-Eſeres pagaſta ſemneeka Friza Frankmana uſmekleſchanas, kurſch kà wina ſeewa Anna ſinojuſi, noſudis un wina adreſi uſdot monâ kanzlejâ weenas nedelas laikâ.

— Neluhkojotees uſ noſazijumeem no polizijas puſes un Pretubagoſchanas beedribas darbibu ubagotaji tomèr parahdas leelâ ſkaitâ uſ pilſehtas eelam un apgruhtina publiku ar peepraſijumeem, lai teem ko dahwatu. Wiſu wairak wini redſami ſwehtku- un ſwehtdeenâs pee wiſu tizibu baſnizam, kamèr zitâs deenâs tee faſtopami uſ kapu zeleem un pilſehtas alejâs. Tà, tad polizijai peenahkas publiku aiſſargat pret uſbahſigeem ubagotajeem un winus ſaukt pee likumigas atbildibas — uſdodu eezirknu priſtawu kungeem kertees no jauna pee ſtingrakajeem lihdſelleem, ka wiſi top apzeetinati, kas faſtopami pee dahwanu luhgſchanas, un pehz peederibas noſuhtit waj nu pee Pretubagoſchanas beedribas, jeb ari, wajadſigâ atgadijumâ, ſaukti zaur teeſu pee atbildibas. Pee tam ſewiſchki jaeewehro ubagodami behrni, kuri noſuhtami winu dſihwes weetâ. Pee kam jauſmeklè winu wezakee waj aiſbildni, kuri apſuhdſami pee teeſas noſazitâ kahrtibâ.

— Tapis no jauna eewehrots, ka algadſchi un kalpotaji, neſdami kaſtes ar prezem, kurwjus ar alu, dehlus, dſelſi un zitas ſmagas leetas, eet pa trotuareem, jebſchu tas zaur agrakeem polizijas noſazijumeem tapis aiſleegts, pee kam wini ne tikai kà gruhſch ſtaigatajus un ſamaita winu drahnas, bet ari beſkaunigâ wihſê dſen no trotuareem noſt, kas ſewiſchki Eekſchrigâ, kur dauds top ſtaigats un trotuari ſchauri, ſchahds apgruhtinajums ihpaſchi top ſajuſts. Lai tas taptu nowèrſts, uſdodu eezirknu priſtawu kungeem peekodinat uſ walts ſtahwoſcheem gorodowojeem un nowadu uſraugeem, ka pa trotuareem eet atlauts tikai ar weegleem neſameem rokâ; turpreti teem, kuri neſa ſmagas leetas, nahkas eet pa eelas brugi, pahri rinſtelei. Scho nolikumu kontrolet nahkas perſonigi priſtawu kungeem paſcheem, waj zaur ſaweem palihgeem, rewidejot winu eezirknus.

— Pee Dinaburgas ſtazijas, wilzeeneem peenahkot, ſewiſchki wakarôs, tur manama leela nekahrtiba; ſuhrmani noſtahjas beſ kautkahdas kahrtibas, apgruhtina publiku, gruhſtas un lamojas ſawâ ſtarpâ. Nowada uſrauga, waj zita polizijas eeredna tur gandriſ nekad nerebſ. Uſdodu Maſkawas Ahrrigas 1. eezirkna weetu iſpild. priſtawa kungam beſ kaweſchanas perſonigi ſchai weetâ gahdat par kahrtibu un luhkotees uſ to, ka ta ari top uſtureta.

Sahdſibas. Nikolaja eelâ, namâ Nr. 65 dſihwojoſchais Friedrichs Kreisbergs ſinoja polizijai, ka no pee Goeggingera dahrſneezibas peederigas plawas daſchadôs laikmetôs noſogti ap trihs weſumi ſeena, 25 rbl. wehrtibâ. Polizijai laimejees atraſt daku no ſagtâ ſeena pee kahdeem R. D. un M. S.

— Naktî uſ 20. janwari Terbatas eelâ, namâ Nr. 19, zaur uſlauſchanu, iſſagtas no ſtalla 13 wiſtas, 26 rbl. wehrtibâ.

— Dſirnawu eelâ Nr. 59 eſoſchas Maikapara tabakas fabrikas pahrwaldneeks, dſimt godpilſonis Abrahams Egiz ſinoja polizijai, ka 21. janwari, ap plkſt. 9 no rihta, winſch uſgahjis ſahdſibas; proti, ka iſ fabrikas nama pagraba zaur uſlauſchanu bijuſchi iſſagti 20 rihſi hitſu papira.

— Pleſkawas-Rigas dſelſszela rangſchir-ſtazijâ dſihwojoſchà Sekla Garlo ſinoja polizijai, ka naktî uſ 21. janwari iſ winas neaiſſlehgta ſtalla iſſagta gows, 60 rbl. wehrtibâ.

— Pee Petera baſnizas platſcha, namâ Nr. 5 peemahjojoſchais Jekabs Koſlowſkis ſinoja polizijai, ka 22. janwari, ſtarp plkſt. 2 un 6, pehz puſdeenas iſ wina dſihwokla zaur uſmuhkeſchanu iſſagtas daſchadas drahnas un zitas mantibas, 300 rbl. wehrtibâ.

— Jahnis Apſalons mehbelu magaſinas ihpaſchneeks leelâ Smiſchu eelâ Nr. 21, ſinoja polizijai, ka naktî uſ 21. janwari iſ wina mehbelu magaſinas iſſagtas daſchadas mehbeles un weens ſeemas mehtelis, 76 rbl. wehrtibâ.

— 18. janwarî, ap plkſt. 4 pehz puſd., un 22 janwarî, tajâ paſchâ laikâ, Kalnazeema eelâ Nr. 6, tapuſchi noſagti iſ eebraukſchanas weetas un pee tahs paſchas eelas galas tirgotawas ſtahwoſchi diwi ſirgi ar aiſſuhgtàm kamanam, 80, resp. 50 rbl. wehrtibâ.

— Dawida eelâ, namâ Nr. 1 peemahjojoſchais ſemneeks Krimmels ſinoja polizijai, ka 23. janwarî, ap plkſt. 5 pehz puſd., winam tapis noſagts ſirgs ar kamanam, 158 rbl. wehrtibâ, kuru tas bij atſtahjis beſ uſraudſibas Slokas eelâ pee nama Nr. 51 ſtahwam.

— Naktî uſ 23. janwari Eliſabetes eelâ kahdas nepaſihſtamas perſonas eelauſuſchàs zaur pagrabu Jakobſona reſtorazijâ un noſaguſchas tur 6 pudeles konjaka, 600 papiroſus un 3 rbl. ſkaidrâ naudâ.

— Sirgu eelâ, namâ Nr. 22 peemahjoſchais Rigas tirgonis Streifs ſinoja polizijai, ka 26. janw., ap plkſt. 3 deenâ, Amatneeku beedribas garderobê iſ wina wirsſwahrku kabatas iſſagts naudas maks ar 85 rbl. ſkaidrâ naudâ un tſcheträm loterijas biletem par labu zaur nelabo plauju peemekleteem truhkumzeetejeem ar NNr. 55, 56, 57 un 58 un ſerijam 7403, 5206, 5425 un 5580, peeſihmes grahmatina ar daſcheem peeſihmejumeem.

— Romanowa eelâ, pee nama Nr. 28, iſ ſirgu ſtalla zaur atſlehgas uſmuhkeſchanu iſſagts 1 aiſſùgs, 1 ahdas un 1 wilnains brauzamais dekis, apmehram 65 rbl. kopwehrtibâ.

Uſceta ſahdſiba un ſakerti ſagki. Naktî uſ 19. janwari iſ 3. armijas korpuſa komandeera, infanterija generala Alchaſowa dſihwokla tapis iſſagts 1360 rbl. ſkaidrâ naudâ. Scho mihklaino ſahdſibu pirmàs pehdas uſgahjis Peterburgas Ahrrigas 2. eezirkna priſtaws Malachowſkis, kurſch eewehrojis, ka Hoſpitalu eelâ, kahdâ kareiwu dſihwoklî, pehdejâs deenâs bijis dauds naudas un tapis ahrkahrtigi leeliſki plihtets. Priſtawa kungs uſdewa tuhdaf iſdarit peenahzigo uſraudſibu un ſtahjâs beſ kaweſchanas ſakarâ ar Rigas ſlepenpolizijas pahrwaldneeku Ewerta kungu, kurſch par ſcho leetu jau bijis apjautajees un uſſahzis wajadſigo iſmekleſchanu. Pateizotees ſcho abu eerehdnu ſaweenotàm puhlem, weenâ paſchâ naktî iſpehtiſchana bij attihſtijuſees eewehrojamâ mehrâ. Noſeeguma 7 dalibneeki un ſahdſibu wadons un iſdariitajs, 115. Wjaſmas pulka apakſchkareiws Dmitrijs Kongirs tapa atraſti un apzeetinati. Mahju daſchadâs weetâs iſkratot tapa atraſti 845 rbl. Pret labu uſglabaſchanas makſu ſchi nauda bij nodota jau treſchas perſonas glabaſchanâ, tà, ka 300 rbl. tapa atraſti kahdâ ſchkuhnî, malkâ un 500 rbl. pee kahdas ſahdſibu dalibneezes ſekê paglabati. Beſ tam pee apſuhdſeteem tapa atraſtas daſchas jaunas, tik ko pirktas leetas: weens pulkſtenis, auſkari, gredſeni, wihreeſchu un ſeeweeſchu drahnas, tà ap 300 rbl. wehrtibâ. Pahrejà nauda, kà domajams, iſſchkehrſta. Saglis, wina beedri, atraſtà nauda un mantibas 24. janwari nodotas militar-iſmekleſchanas teeſneſim.

Sakerti ſagki. 19. janwari ſlepenpolizijas eerehdni ſakehruſchi trihs tehwinus, kuri deenu eepreekſch Stabu eelâ Nr. 88, iſ Saikowſka dſihwokla iſſaguſchi daſchadas mantibas, 200 rbl. wehrtibâ.

— 24. janw. ſlepenpolizijas agenti apzeetinajuſchi 4 laundarus, kuri 11. janwari, Gertrudes eelâ Nr. 126, korku fabrikâ noſaguſchi korkus, apmehram 40 rbl. wehrtibâ, pee kam tapuſe atraſta ari daka no ſagtajeem korkeem.

Nelaimes atgadijums. 20. janwari ap plkſt. 10 wakarâ wilzeenam eebrauzot Rigas-Dinaburgas ſtazijâ, pilſone Gode Slotkin lehza iſ wagona, eekam wilzeens wehl nebij apſtahjees, pee kam wina iſſlihdeja un nokrita ſem riteneem. Wina tapa tik ſtipri eewainota, ka uſ weetas nomira.

Eewainojums. 23. janwari, tà ap plkſt. 8 wakarâ, leelâ Newas eelâ, namâ Nr. 28, alus pahrdotawâ kahdas perſonas ſakildojàs, pee ka lihdſi peedalidamees ſemneeks Frizis Plehns dabujis ar naſi wairak eewainojumus galwâ. Plehns tapa eeweetots pilſehtas ſlimnizâ — iſmekleſchana uſſahkta.

Iſlikts behrns. 23. janwari, ap plkſt. 8 wakarâ, Eliſabetes eelâ Nr. 19 nama ſehtâ tapa atraſts jaunpeedſimis wihreeſchu dſimuma iſlikts behrns. Winſch tapa eeweetots pilſehtas ſlimnizas dſemdeſchanas eeſtahdê. Dehl mahtes uſmekleſchanas ſperti ſoli.

Areſtanta ſakerſchana. Iſ Rigas gubernas zeetuma 21. oktobri 1891. g. iſbehguſcho areſtantu Eduardu Korſaku 23. janwari ſlepenpolizijas eerehdni apzeetinajuſchi Tornakalna dſelſszela ſtazijâ.

Paſchnahwiba. Twaiku eelâ, namâ Nr. 66 peemahjojoſchà 18 gadus wezà Scheine Berlin 26. janw., tà ap plkſt. 4 pehz puſd., winas dſihwokli ſewi nonahwejuſes ar rewolweri no labàs puſes deninôs eeſchaudama. Paſchnahwibas zehlons wehl naw iſſkaidrojees.

Atraſts lihkis. 25. janw., tà ap plkſt. 9 no rihta, uſ Daugawas, Sakuſalas tuwumâ, preekſch ſiwju ſwejoſchanas iſzirſtâ ahlingi atraſts kahda ap 30 gadus weza wihreeſcha lihkis, pee kura redſamas ſihmes, ka nahwe nahkuſe zaur waras darbeem.

Ugunsgrèks. Augusta Peterſona oranſcherijâ, Schonera eelâ Nr. 9, kurâ ſalmi bija ſakranti, aiſneuſmanigas apeeſchanàs ar uguni iſzehlàs ugunsgrèks, kuru mahjas eedſihwotajeem tomèr iſdewàs apdſèſt wehl pirms ugunsdſehſeju eeraſchanas. Saudejums gluſchi ne-eewehrojams. (R. P. P. A.)

Saimneezibas padomi.

Lidſeklis aiſſargat ſehjamas ſehklas no pelem. Sehjamas ſehklas ir weegli aiſſargat no pelem, ja tahm druſku peemaiſa kampara un ar to labi ſamaiſa. Schis lidſeklis netik ween ſehklas aiſſarga no pelem, bet ari no ziteem kaitigeem kuſtoneem. Beſ tam ari kampars tahs aiſſarga no uſdihgſchanas.

Iſ „Сельскій Вѣстникъ" tulkojis
Nameitu Juris.

Kuſtonu apſardſiba.

Par ſirgu apkopſchanu Rigas jaunakais polizijmeiſtars, barons Engelhardt kgs, iſſaidis ſchahdu pawehli:

Deenas pawehlê no 10. janwara ſem Nr. 10, bij noſazits, ka paſaſcheeru ſuhrmaneem, pee 6 gradu leela aukſtuma, nahkas apſegt peeturamâs weetâs ſawus ſirgus ar dekeem. Bet tapis eewehrots, ka

scho nosazijumu suhrmani neispilda pareisi, ja nu pat aplami. Sirgi netop apsegti pee ik katras apstahschanas, bet tik pee wihnuscheem, kur tee top baxoti. Bes tam brauzot deki netop nonemti, kur tee usklahti apaksch aisjuhga. Schahdejadi pawehle nesasneedsi sawa mehrka, bet tikai kait pascham sirgam. Lai schi nekahrtiba taptu nowehrsta, tad, atteezotees us lopu aisstahweschanas beedribas „Rigas lopu patwerismes dahmu komitejas" nolehmumu, usdodu eezirknu pristawu kungeem peekodinat no jauna, kam peenahkas, ka katru reisi suhrmanu sirgi, kad tee stahw bes pasascheera, pee auksta laika top apsegti ar deki, kas brauzot obligatoriski nonemams.

Lopu weschana pa dselsszeleem. Eekschleetu ministerijâ, kà „Graschdanins" sino, tapuschi isstrahdati jauni nolikumi par lopu weschanu pa dselsszeleem. Tapis nodomats suhtamos lopus us dselsszeleem atswabinat no dascheem truhkumeem. Ar scho noluhku dselsszelu waldes tapuschas usaizinatas masakais us galwenakàm stazijam eerihkot dsirdischanas weetas, jo dsirdinaschanas weetu truhkuma dehl tagad lopi stipri noleesè, saude sawu smagumu un pat sprahgst. Ari dselsszelu beedribam tapschot uslikts par peenahkumu, lopus aiswest, kur peenahkas, nosazitâ laikâ.

Drukas kluhda.

„Mahjas Weesa" 3. numurâ sch. g. nodrukatàs parunas naw wis salasitas Jelgawas, bet „Selgawas" apkahrtnê, Widsemê, ko luhdsam eewehrot.

Red.

Kugneeziba.

Kugneeku glahbeju sabeedribas Widsemes nodalas walde nupat isfludinajusi sawu pahrskatu par 1891. g. darbibu. Is scha pahrskata redsams, ka nodalai bijuschi 130 aktiwi un 214 pasiwi beedri. Winai lihds schim bijuschas 9 laiwu stazijas (Mangalôs, Bullôs, Ragazeemâ, Salazgriwâ, Kino-salâ, Ronu salâ, Kuiwastê, Kolnigâ un Karalâ), un 4 seemas stazijas ar ledus laiwam (Wechinâ un Orisarâ), pee masâ Sunda, Kuiwastâ, pee leelâ Sunda un Pernewâ. Godalgas, starp ziteem, schai gadâ dabujuschi: Salazgriwas stazijas preekschstahwa weetas ispildîtajs Hermans Meiers un airneeki Gusts Behrsinsch un Jehkabs Osolinsch — sudraba glahbschanas medalas par 1890. g. 16. aug. pee Salazgriwas sehklâ ussrehjuscha kuga „Paul" brauzeju isglahbschanu.

Kugneezibas weizinataju sabeedribas komisija, kà „B. W." sino, isgahjuscho zeturtdeen noturetâ sehdê atsinuse par derigu, sastahdit wehl otru preekschlikumu, proti, par „sawstarpejas kugu apdroschinaschanas beedribas dibinaschanu." Abus preekschlikumus peesuhtischot wiseem Widsemes un Kursemes kugu ihpaschneekeem, kurus usaizinaschot Rigâ marta mehnesî, peedalitees pee wispahrejas kugu ihpaschneeku un kugneeku sapulzes. Schini sapulzê kopigi spreedischot par abeem preekschlikumeem.

No Bolderajas scho treschdeen sinoja: Juhrâ, zik tahli war saredset, redsi ledu, kura starpâ parahdas waleja uhdens weetas. Twaikonis „Amalienborg", kas pirmdeen no schejeenes isbrauza, atbrauza atpakal, tadêl ka pee Kolku raga newarejis ledum zauri isbraukt.

Arensburgâ atwehrta jauna juhrneezibas skola, kuru jau apmeklê 32 mahzekli. Telpu truhkuma dehl wajadsejis mahzekkus atraidit.

„Austras" sabeedribas barka „Kolumbus", kapt. P. Bauers, kas 23. janw. (4. febr.) isbrauzis no Barzelonas (Spanijâ) 27. janw. sasneedsis Alserijas ostu Kollo (Seemel-Amerikâ).

Trihsmastu schoners „Lettonia," kapt. Frizbergs, 28. (16.) janw. dewees no Grangewutas us Kristianiju.

Kugis „Eduard Peus", is Stralsunda, kas 23. (11.) oktobrî isgahjis no Rigas us Swanseju un 4. now. (23. okt.) pagahjis garam Helsingerai, naw wehl sasneedsis noteikto ostu un naw sinams, kur tas palizis.

Kahda Anglu ekspedizija, ko kapteins Sotmans sarihkojis, kà „Now. Wremja" sino, nahkoschâ wasarâ dosees no Sibirijas us seemelu polu. Ekspedizija nodomajusi isbraukt no Obas upes grihwas un dotees us Tschetjuskina ragu, kas atrodas sem seemelu 79. platuma grada un no schejeenes sewischkâs laiwu kamanâs, kas tahdejadi eerihkotas, ka ar winàm war braukt par neaissaluschàm weetam, kà ari pa ledus wirsu, us seemelu polu. Bagatigi apgahdajuschees ar pahrtiku un siltàm drahnam, kapteina Sotmana ekspedizija domà sasneegt paschu seemelu polu.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 2. febr. plkst. 7 w.: israddis: „Mahtes swehtiba." Skatu luga 5 zehleenôs latw. no J. Berga, musika Nesmilera.

Rigas Seedona pal. beedr. 2. febr., Wingrotaju sahlê: balle.

Rigas pal. beedr. (Maskawas dahrsâ), 9. febr., p. 8 w.: 10. g. dibinaschanas swehtki ar goda meelastu.

Wakejas wehstules.

—ers. — N. Anekdote par kahrkluwahzeetes „sasodito grahbekli" wiszaur jau pasihstama.

G. Daw. — A. Nahkoschâ numurâ.

Lejeeschu Atin. Stahstinu warbût nahkoschâ gadâ ap seemas swehtkeem waresim isleetot; us turpmaki apsoliteem ralsteem gaidisim.

Ab. K. — T. Juhku maisâ newar pirkt; rakstus sanehmuschi, tik waresim par teem dot kahdu spreedumu.

Sib. Kr. — Sm. Juhsu paschu waina, ja no eesuhtiteem raksteem wisus neisleetosim, tadêl ka, ne-eewehrodami muhsu luhgumu, eesuhtitos rakstus esat sarakstijuschi ween zaur otru, juku jukam us abàm lapas pusem.

Kaul. B. Z. Ari Jums deretu eewehrot, ka raksti redakzijai jaeesuhta tà, ka wina katru gabalu pehz patikschanas war isleetot.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 2. februari 1892. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
Gertrudes basnizâ	„	½10	„	A. Walters.
Jesus basnizâ	„	2	„	Josephi.
Martin basnizâ	„	5	„	Taube.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizâ	„	½9	„	E. Walters.
„ „	„	6	„	E. Walters.
Lutera basnizâ	„	½9	„	Taube.

Tirgus sinas.

Rigâ, 30. janwarî 1892. g.

Labibas tirdsneeziba gluschi sluhsu; zenas par sehklam turas, tadêl ka peewedumu mas.

Maksaja:

Rudsi, preeksch weetejàs wajadsibas, pehz labuma 118—122 kap. pudâ.

Kweeschi, Kursemes, pehz labuma, 115—125 kap. pudâ. Kreewu, pehz labums, 130—140 kap. pudâ.

Meeschi, 2-kanschu, pehz labuma 90—95 kap. pudâ, 6-kanschu, pehz labuma 90—100 kap. pudâ.

Ausas, pehz labuma 80—95 kap. pudâ.

Linsehklas, weenkahrschas sugas, 87½ proz. 148—152 kap. pudâ pahrd., stepju sehklas, 87½ proz., 158 kap. pudâ pahrdeweji.

Kanepu sehklas, schahwetas, 155 kap. pudâ pahrd.

No ahrsemem.

Wahzija. Jaunee tautas skolu likumi top tagad tuwaki apspreesti Pruhschu saeimas komisijâ, tà tad wehl eepreeksch wisas partijas sinkahrigi raugas, kahdi panahkumi buhs scheem apspreedumeem. Ja likumi netaps pahrgrositi tahdâ garâ, ka ari nazionalliberali un brihwprahtigi ar teem meerâ, tad droschi gaidama ministru maina. Berlinê runà, ka keisara Wilhelma mahte, keisareene-atraitne Fridrich, luhguse dehlu, lai atsakotees no jaunajeem skolu likumeem, kas tautâ sazehluschi tahdu leelu nemeeru.

Austro-Ungarija. Isgahjuschâ numurâ sinojam par negehlibam Wahzu kara pulkôs; tagad nu nahk sinas, ka ari Austrijas karâ pulkôs manitas warmahzibas, kadêl Austreeschu kara ministris usdewis, lai leetu zeeti ismeklê.

Anglija. Londonê scho otrdeen atklahja parlamentu ar trona runu, kurâ wispirms issaka sahpes par Klerenses herzoga nahwi. Satiksme ar ahrsemju walstim esot jo projam draudsiga. Karaleene zaur Egiptes kediwu Tefwika paschà nahwi pasaudejuse gan ustizamu draugu, bet wina pilnigi ustizot nelaika pehznahzejam, kas eewehroschot tahdu pat asprahtigu politiku, kà wina tehws. Zik tahlu schi ustiziba peepildisees, to rahdis nahkotne, jo, zik sinams, jaunais kediws tura draudsigu prahtu us Franziju.

Italija. Schinis deenâs Milanâ atbrauza Frantschu ministrs Konstans, kur winu koti sirsnigi apsweizinaja. Konstans us Milanas gubernatoru teizis, ka starp Franziju un Italiju drihsumâ gaidams tirdsneezibas salihgums.

Spaniju peemeklejuschi leeli uhdens pluhdi. Ebro un Tajo upes tik leeliski pahrpluhduschas, ka apkahrtejee eedsihwotaji atrodas leelâs breesmâs.

Greekijas kronprinzese saslimuse ar insluenzu.

Melnkalni schogad peemeklejis tahds pat bads kà Kreewiju. Melnkalnes knass Nikita lizis Franzijâ uspirkt labibu. Kas jel mas spehj, tas iszeko us Turziju.

Seemel-Amerika. Nu-Jorkâ schinis deenâs nodega „Rojal" weesniza, pee kam ap 100 zelotaju dabujuschi leesmâs behdigu galu.

Telegramas.

Peterburgâ, 30. janw. Wina Keisariska Augstiba Leelknass Aleksandrowitschs eezelts par 5. flotes-ekipaschas preekschneeku. — „Graschd." sino, ka Reetum-Sibirijâ dibinaschot wairakas jaunas walsts domenu pahrwaldes. — Maskawas tirgotaji nodomajuschi, buhwet dselsszelu no Samarkandas us Kokandu.

Tschistopolê, 28. janw. Rudsu peewedumi leeli, maksà 1 r. 30 kap. Rudsu milti 134—135 kap., ausas 78—80 kap., griki 1 rbl. pudâ.

Wihnê, 10. febr. (29. janw.) Pragâ kahdi 400 bes darba esoschi strahdneeli nosuhtija deputaziju pee birgermeistera, luhgdami darbu, jo zitadi jamirstot badâ. — Donawas kugneezibas sabeedribas aisstahwji isskaidroja, ka, kaut gan notikuschas daudsi nekahrtibas, tomêr wajagot dot pabalstu, lai lejas Donawa nenahktu pilnigi Kreewu kugneezibas rokâs.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.
Дозволено цензурою. — Рига, 30 января 1892 г.

Sludinajumi.

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtâ un no pulkst. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Jumprawu beedribas darba kantoris
Zuhku eelâ Nr. 23,
peedahwà leelâ iswehlê daschadu **weschu, jakas, behrnu drehbes, sekes, dekus** u. t. t.
Labakais materials, glihtakais darbs.
Cenemschana nahk Rigas nabageem pa labu.

Lehti! Labi! Sem galwoschanas!
W. Weissagera
selta, sudraba un pulksteenu magasina,
Nr. 10, Kalku eelà, Duwes namà Nr. 10,
peedahwaju augsti zeenitai publikai **selta un sudraba kungu un dahmu pulksteenus,** sem wairakgadejas galwoschanas no labakàm fabrikam par sekoschàm zenam. **Selta kungu pulksteenus** ar dubult-kapseleem par **38, 40** un **60 rbl.** gab. un dahrgaki, **selta dahmu pulksteenus,** dubult-kapseleem par **25, 28, 32** un **35 rbl.** gab. un dahrgaki, **sudraba kungu enkura pulksteenus,** 15 akmineem par **12, 13, 14** un **15 rbl.** gab. un dahrgaki, kà ari **nikela un tehranda pulksteenus** leelà iswehlê pa nedsirdeti lehtàm zenam. **Leela selta un sudraba kehschu, aprotschu, broschu** un **gredsenu iswehle. Selta un sudraba laulibu gredseni** ir ar weenu gatawi dabujami. **Parises kehdes** un **breloki** no labakàm fabrikam. **Sudraba aprozes** leelà iswehlê no **2 rbl.** sahkot.

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.
Fabrikas sihme.
Москва 1882. Симферополь 1888. Харьковъ 1887. Одесса 1884.
Selta un sudraba medakas.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbstadtê, Taurijas gubernà, Kreewijà.
Sedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu us muhsu **rihsu-sterkeli,** kas pagatawota is wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinà naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadêl mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsu-sterkele** ir us wisàm isstahdem Kreewijà ar augstakàm medalam tikuse apbalwota.
Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumà** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretschu pahrdotawa,
Schahlu eelâ Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Wisaugstaki apstiprinatà Widsemes gubernas semkopju sabeedriba
sem firmas
„Paschpalidsiba",
agrakais Widsemes konsumweikals,
Rigà,
Walnu eelà Nr. 2,
pretim pulweru tornim.
Ween- un **wairak lemeschu arkli,**
ekstirpatori, krimeri,
sehklas apklahjamee,
ezeschas un **skritul rulli,**
ahbolina sehjamàs maschinas,
platsehjmaschinas,
stifta rokas un **gehpelu kuhleji,**
sirggrahbekli „Tiger",
ekselmaschinas, puzmaschinas,
trijeeri,
dezimal-swari un **bumbas,**
ahdas dsenamàs siksnas,
kanepaju jostas,
maschinu-ellu
u. t. t., u. t. t.
Dselss, sahls, silkes.
Superfosfati, kaulu-milti, tomas-sahrni, kainits.
Sarkanà ahbolina un timoteja-sehklas
u. t. t.
Wisas semkopjeem wajadsigàs prezes
par
lehtakàm zenam.

Ahrrigas filiale
pee
F. A. Kocha,
Rigâ, Terbatas eelâ Nr. 15.

Terbatas universitates
medizinisku klinika.
Slimneeku usnemschana klinikâ eesahkusies 8. janwarî sch. g.
Slimneeki ahrpus klinikas teek peenemti katru deenu no plkst. ½9—½10 preekschpusd.
1 Direktors:
Prof. Dr. H. Unverricht.

Pirmà Kreewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgà.
Pilnigi eemaksats pamat kapitals **4,000,000 rbl.**
Reserwes kapitali . . . . . **3,000,000 rbl.**
General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigà Kungu eelà Nr. 22.

Manà grahmatu- un bilschu-drukatawà, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawà, Rigà, pee Petera basnizas, nupat tika gatawa un dabujama Kreewu walodà schahda jauna grahmata:
КОТЪ ВЪ САПОГАХЪ.
(Sahbakotais runzis.)
Ar 10 krahsainàm bildem.
Maksa 25 kap.
Ernsts Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 31 января 1892 г. За Рижскаго Полицеймейстера Энгельгартъ. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernst Plates, Rigà, pee Petera basnizas.